

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет географічний
Кафедра туризму та готельного господарства

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

ІНКЛЮЗИВНИЙ ТУРИЗМ

підготовки	Бакалавр
спеціальності	242 Туризм і рекреація
освітньо-професійної програми	Туризм

Силабус вибіркового освітнього компонента «ІНКЛЮЗИВНИЙ ТУРИЗМ»
підготовки бакалавра, галузі знань 24 Сфера обслуговування, спеціальності
Туризм і рекреація, за освітньо-професійною програмою Туризм.

Розробник: Тищук І. В., доцент кафедри туризму та готельного
господарства, кандидат економічних наук.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Ільїн Л.В.

**Силабус вибіркового освітнього компонента затверджено на засіданні
кафедри туризму та готельного господарства**
протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Ільїн Л.В.

1. Опис освітнього компонента

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 242 Туризм і рекреація Освітньо-професійна програма: Туризм Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання – 2
		Семестр – 4
		Лекції – 10 год.
		Практичні – 20 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота – 110год.
		Консультації – 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська

2. Інформація про викладача

Викладач: Тищук Інна Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри туризму та готельного господарства
 Контактна інформація викладача: 0958250867
 Електронна пошта: innatv78@gmail.com
 Адреса викладання курсу: вул. Банкова, 9, корпус С, ВНУ імені Лесі Українки
 Кафедра – туризму та готельного господарства
 Факультет – географічний

3. Опис освітнього компонента

Анотація курсу. ОК «Інклюзивний туризм» вивчається студентами підготовки «Бакалавра» за освітньою програмою «Туризм» на другому курсі відповідно до стандартів підготовки фахівців спеціальності 242 «Туризм і рекреація». Вивчення ОК забезпечує засвоєння студентами базових знань, умінь та практичних навичок з організації нового напрямку в туризмі. Створення сприятливого та доступного середовища, вимоги до архітектурних будівель, правила спілкування та обслуговування туристів з особливими потребами це ті знання, які отримають студенти при вивченні дисципліни.

Пререквізити дисципліни. Вивчення ОК «Інклюзивний туризм» сприятиме кращому засвоєнню таких ОК, як: «Планування та організація туристичного бізнесу», «Організація туристичних подорожей», «Правове регулювання туристичної діяльності».

Мета і завдання. Мета ОК – дати студентам базові знання теорії і практики створення інклюзивного (доступного) туристичного продукту, формування уміння і навички техніки обслуговування осіб з особливими потребами, ознайомити студентів із правилами толерантного відношення до усіх споживачів туристичних послуг, навчити умінню правильно застосовувати принципи універсального дизайну, організовувати екскурсійну діяльність для осіб з інвалідністю.

Основними завданнями вивчення ОК «Інклюзивний туризм» є оволодіння теоретичними і практичними навиками інклюзивного (доступного) туризму; вивчення міжнародної та національної нормативно-правової бази; знати чіткі вимоги до формування сприятливого середовища для осіб з особливими потребами та об'єктів туристичної інфраструктури; набути відповідних навичок з обслуговування туристів з особливими потребами.

Результати навчання (Компетентності).

У результаті вивчення дисципліни студенти мають здобути наступні практичні навички та уміння:

Загальні компетентності:

ЗК 03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

ЗК 09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

Фахові компетентності:

ФК 16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ФК 20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного);

ФК 23. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах;

ФК 26. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу;

ФК 28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

Результати навчання:

РН 14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття;

РН 15. Проявляти професійну толерантність до виявлення альтернативних принципів;

РН 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості;

РН 18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях;

РН 20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання;

РН 22. Демонструвати виконання професійних завдань у стандартних та невизначених ситуаціях.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Тема 1. Понятійно-термінологічний апарат інклюзивного туризму.	30	2	4	22	2	T/8
Тема 2. Універсальний дизайн. Принципи універсального дизайну.	30	2	4	22	2	T/8
Тема 3. Доступність та облаштування приміщення та прилеглої території для осіб з обмеженими можливостями.	30	2	4	22	2	K/8
Тема 4. Створення інклюзивних туристичних маршрутів.	30	2	4	22	2	IPC/8
Тема 5. Доступність інформаційного простору.	30	2	4	22	2	IPC/8
Види підсумкових робіт Модульна контрольна робота						Бал МКР/60
Всього годин/Балів	150	10	20	110	10	100

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

1. Структура та ієрархія понятійно-термінологічного апарату.
2. Сутність і поняття інклюзивного туризму.
3. Загальнонаукові і спеціальні методи дослідження інклюзивного туризму.
4. Історичні дані створення універсального дизайну.
5. Принципи універсального дизайну.
6. Використання принципів універсального дизайну в туристичній сфері.
7. Конвенція ООН про права інвалідів
8. Нормативно-правові документи України про права людей з інвалідністю
9. Документи та стандарти доступності архітектурних споруд
10. Функціональна структура інклюзивного туризму.
11. Територіальна структура інклюзивного туризму.
12. Чинники доступності об'єктів індустрії гостинності.
13. Чинники доступності до послуг туристичної індустрії.
14. Нормативно-правові акти, що встановлюють стандарти доступності архітектурних об'єктів.
15. Світовий досвід формування доступного середовища .
16. Технічні вимоги до елементів туристичного маршруту.
17. Знакування та маркування інклюзивного туристичного маршруту.
18. Технічні вимоги до облаштування зони пікніку.
19. Технічні вимоги доступності оглядових майданчиків та пляжної зони .
20. Вимоги до оформлення веб-сайтів для людей з особливими потребами.
21. Шифр Брайля та інші сенсорні об'єкти.
22. Міжнародний досвід обслуговування осіб з інвалідністю в закладах розміщення.
23. Міжнародний досвід обслуговування осіб з інвалідністю в закладах харчування.
24. Міжнародний досвід організація туристичний послуг для осіб з інвалідністю.
25. Надання послуг незрячим, слабоворим та особам з порушенням слуху і мовлення в закладах розміщення.
26. Надання послуг незрячим, слабоворим та особам з порушенням слуху і мовлення в закладах харчування.
27. Надання туристичних послуг незрячим, слабоворим та особам з порушенням слуху і мовлення.
28. Прийом осіб із ментальними порушеннями та порушенням опорно -рухового апарату в закладах розміщення.
29. Прийом осіб із ментальними порушеннями та порушенням опорно -рухового апарату в закладах харчування.
30. Надання туристичних послуг особам із ментальними порушеннями та порушенням опорно-рухового апарату.

6. Політика оцінювання

Основні принципи організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти розкриває «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» (посилання: https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2022-07/Polozh_pro_otzin_%D1%80%D0%B5%D0%B4%2B%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf)

Політика викладача щодо здобувача освіти. Студент зобов'язаний в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з освітнього компонента.

При вивченні освітнього компонента «Інклюзивний туризм» необхідно спиратися на конспект лекцій, рекомендовану основну та додаткову навчальну, наукову літературу. Вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії з проблем освітнього компонента. Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти: активно працювати на практичних заняттях

(брати участь в обговоренні дискусійних питань); повною мірою долучатися до активних форм навчання; відпрацьовувати пропущені практичні заняття.

Студент зобов'язаний відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого розкладу з метою поточного та підсумкового оцінювання знань, не запізнюватися, мати відповідний зовнішній вигляд. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути толерантним, доброзичливим, виваженим у спілкуванні зі студентами та викладачами, уважним і дотримуватися дисципліни та часових (строкових) параметрів навчального процесу.

Недопустимо: пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.

Політика щодо академічної доброчесності. Обов'язковою вимогою є дотримання норм академічної доброчесності. Дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролю без використання зовнішніх джерел інформації (наприклад, окрім випадків, дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття); надання достовірної інформації про результати власної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Списування під час модульних контрольних робіт та екзамену заборонені (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності у Волинському національному університеті імені Лесі Українки знайшли своє відображення в «Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки» (посилання: <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kodeks-akademichnovi-dobrochesnosti.pdf>).

Вимоги до академічної доброчесності визначаються Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (посилання: <http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/03/polozhennya-pro-antyplagiat.pdf>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений викладачем час. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки, не дозволяється.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у Волинському національному університеті імені Лесі Українки шляхом валідації (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3._%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf).

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але довший термін, наприклад, не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання.

7. Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю – залік. Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості в усній формі. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

8. Перелік питань до заліку

1. Структура та ієрархія понятійно-термінологічного апарату
2. Сутність і поняття інклюзивного туризму.
3. Загальнонаукові і спеціальні методи дослідження інклюзивного туризму.
1. Історичні дані створення універсального дизайну.
2. Принципи універсального дизайну.
3. Використання принципів універсального дизайну в туристичній сфері.
4. Конвенція ООН про права інвалідів.
5. Нормативно-правові документи України про права людей з інвалідністю.
6. Документи та стандарти доступності архітектурних споруд.
7. Функціональна структура інклюзивного туризму.
8. Територіальна структура інклюзивного туризму.
9. Чинники доступності об'єктів індустрії гостинності.
10. Чинники доступності до послуг туристичної індустрії.
11. Нормативно-правові акти, що встановлюють стандарти доступності архітектурних об'єктів.
12. Світовий досвід формування доступного середовища.
13. Технічні вимоги до елементів туристичного маршруту.
14. Знакування та маркування інклюзивного туристичного маршруту.
15. Технічні вимоги до облаштування зони пікніку.
16. Технічні вимоги доступності оглядових майданчиків та пляжної зони.
17. Вимоги до оформлення веб-сайтів для людей з особливими потребами.
18. Шифр Брайля та інші сенсорні об'єкти.
19. Міжнародний досвід обслуговування осіб з інвалідністю в закладах розміщення.
20. Міжнародний досвід обслуговування осіб з інвалідністю в закладах харчування.
21. Міжнародний досвід організація туристичний послуг для осіб з інвалідністю.
22. Надання послуг незрячим, слабозорим та особам з порушенням слуху і мовлення в закладах розміщення.
23. Надання послуг незрячим, слабозорим та особам з порушенням слуху і мовлення в закладах харчування.
24. Надання туристичних послуг незрячим, слабозорим та особам з порушенням слуху і мовлення.
25. Прийом осіб із ментальними порушеннями та порушенням опорно-рухового апарату в закладах розміщення.
26. Прийом осіб із ментальними порушеннями та порушенням опорно-рухового апарату в закладах харчування.
27. Надання туристичних послуг особам із ментальними порушеннями та порушенням опорно-рухового апарату.

9. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	Незараховано (необхідне перескладання)
1–59	

10. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Молодь з інвалідністю і соціальні медіа: державна політика, проєктна діяльність, інклюзія [Електронний ресурс] : монографія / Л.Гуляєва, Я. Головка, Г. Філь, Т. Семигіна. - Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2021. 144 с. URL: <http://elib.chdntu.edu.ua/e-books/4296>
2. Гринасюк А. Р. Зарубіжний досвід проектування туристичних маршрутів за універсальним дизайном / А. Р. Гринасюк, М. А. Нечипорук, І. В. Єрко // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Географічні науки. 2019. № 31 (385). С. 142–150.
3. Дрюма О. Безбар'єрне середовище для людей з інвалідністю в Україні: п'ять основних проблем. URL: https://www.irf.ua/bezbarene_seredovische_dlya_lyudey_z_invali_dnistyu_v_ukraini_pyat_osnovnikh_problem/
4. Єрко І.В. Доступність обслуговування туристів в інклюзивному аспекті туристичної сфери / І. В. Єрко, А. Р. Гринасюк, О. Г. Курочка // Природа Західного Полісся та прилеглих територій : зб. наук. пр. / за заг. ред. Ф. В. Зузук. Луцьк : ПП Іванюк В.П., 2019. № 16. С. 113–117.
5. Єрко І. В. Теоретичні основи дослідження інклюзивного туризму / І. В. Єрко, А. Р. Гринасюк, О. Г. Курочка // Практика і перспективи розвитку індустрії гостинності України : монографія / [за заг. редакцією д. е. н., професора Б. М. Мізюка]. Львів : ЛТЕУ, 2019. С. 7-22.
6. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю: Резолюція Генеральної асамблеї ООН № 61/106, прийнята на шістдесят першій сесії ГА ООН 2006 р. (Конвенцію ратифіковано законом України № 1767-VI від 16.12.2009) URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
7. Безугла, Л., Куваєва, Т., & Герасименко, Т. Проблеми та перспективи розвитку інклюзивного туризму в Україні ТА ЄВРОПІ. *Економіка та суспільство*, 2022 (43). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-3>
8. Національна Стратегія із створення без бар'єрного простору в Україні на період до 2030 року. № 366-2021-р затверджена 14.04.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-p#n10>
9. Труніна І. М., Сосновська Ю. Р. Стан міжнародного туризму для осіб з інвалідністю в Україні. *Modern Economics*. 2019. № 15(2019). С. 191–195. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V15\(2019\)-27](https://doi.org/10.31521/modecon.V15(2019)-27)
10. Тищук І. В. Геналюк А.В. Особливості інклюзивного туризму. «Управління розвитком туризму та готельно-ресторанного бізнесу в циркулярній економіці»: матеріали І Міжнародної інтернет конференції (18 травня 2021 року) Луцьк: Луцький національний технічний університет, 2021. С. 115-117.
11. Тищук І.В. Соціальний туризм в системі регіонального туристичного ринку. «Економічний аналіз: теорія, методологія, практика»: матеріали Міжнародної науково конференції (21-22 січня 2021 року). Кельце: Державний університет імені Яна Кохановського (Республіка Польща), 2021 р. С.181-186.